RAPORT OMAWIAJĄCY WYNIKI BADANIA POTRZEB SENIORÓW ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE SUWAŁK PRZEPROWADZONEGO W OKRESIE 07.10. – 17.11.2024 R.

W badaniu dotyczącym potrzeb mieszkańców Suwałk, wzięło udział 49 osób, spośród których **87,8%** stanowiły **kobiety**, zaś **12,2%** uzupełnionych ankiet to głos **mężczyzn**. Nie ulega zatem wątpliwości, że opinie opisywane poniżej to przede wszystkim opinie kobiet. Wśród osób ankietowanych największy odsetek (**65,3%**) stanowiły osoby w wieku **70-79 lat**, niemal dwukrotnie mniej liczna **(26,5%)** była grupa respondentów należących do osób w wieku **60-69 lat**, zaś najmniejszy odsetek **(8,2%)** badanych mieszkańców Suwałk, stanowiły osoby w wieku **80 lat i więcej**.

W metryczkowej części ankiety znalazło się również pytanie o poziom wykształcenia ankietowanych. Zgromadzone dane wskazują, że **57,1%** respondentów ukończyło **szkołę średnią lub zawodową**, blisko 1/3 (**32,7%)** posiada wykształcenie **wyższe**, zaś osoby z wykształceniem **podstawowym** stanowiły **10,2%** badanych mieszkańców Suwałk. Rozmówcy byli również proszeni o wskazanie, jaka jest ich sytuacja życiowa. Z danych wynika, że **49%** respondentów prowadzi **jednoosobowe gospodarstwo domowe** (mieszka sam/sama), dokładnie taki sam odsetek badanych, czyli **49% mieszka ze współmałżonkiem(ą) lub z innymi krewnymi**, zaś jedna osoba wskazała, iż zamieszkuje z przyjaciółmi, osobami niespokrewnionymi.

Pierwsze pytanie mające pomóc w diagnozie potrzeb osób starszych w Suwałkach brzmiało: **Czy Pana/Pani zdaniem potrzeby i problemy osób starszych w gminie, w której Pan/Pani mieszka, są zauważane?**

Na podstawie uzyskanych informacji można powiedzieć, że zdecydowana większość **respondentów (87,8%)** udzieliła na tak postawione pytanie odpowiedzi **twierdzącej** (suma głosów zdecydowanie tak: 32,7% oraz raczej tak: 55,1%). **Przeciwnego** zdania było **2% badanych**, zaznaczających odpowiedź: raczej nie. Nikt nie wskazał, że potrzeby i problemy osób starszych w Suwałkach, zdecydowanie nie są zauważane. Ponadto **10,2%** rozmówców miało trudność w zajęciu jednoznacznego stanowiska w badanej sprawie i odpowiedział: **trudno powiedzieć**.

Kontynuacją pytania dotyczącego zauważania potrzeb i problemów osób starszych, było **pytanie o ich rozwiązywanie i zaspokojenie**. I jak się okazuje, w tym zakresie badani mieszkańcy wyrazili opinię podobnie korzystną włodarzom Suwałk. Zdaniem **81,3%** rozmówców (suma głosów raczej tak: 67,3% i zdecydowanie tak: 14,3%) potrzeby i problemy osób starszych w Suwałkach **są rozwiązywane i zaspokajane**. **Przeciwnego zdania** było **6,1%** respondentów wskazujących, że raczej

jest w tym zakresie wiele do zrobienia. W przypadku tego pytania, odsetek ankietowanych, którzy mieli trudność w zajęciu stanowiska w badanej kwestii (zaznaczając odpowiedź: trudno powiedzieć) wynosił **12,2%**. Okazuje się zatem, że zauważanie trudności i potrzeb doświadczanych przez osoby starsze, w opinii badanych mieszkańców Suwałk, zdaje się iść w parze z podejmowaniem wysiłków i aktywności na rzecz ich rozwiązania czy zaspokojenia.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE ZDROWIA

Kolejne pytania ankiety dotyczyły potrzeb i problemów osób starszych w poszczególnych obszarach ich codziennego funkcjonowania. Pierwszym eksplorowanym obszarem było zdrowie.

Generalnie rzecz biorąc opinie badanych mieszkańców Suwałk sugerują, że w zakresie potrzeb zdrowotnych seniorów, wiele aktywności zostało już w mieście zrealizowanych. Przykładowo **83,7%** respondentów jest przekonanych o tym, że **zapewniona jest możliwość bezproblemowego dotarcia do placówek służby zdrowia, 73,5%** wyraziło zadowolenie z dostępu do **bezpłatnych spotkań czy szkoleń z zakresu zdrowego stylu życia,** zaś **69,4% z dostępu do edukacji zdrowotnej, czyli kształcenia seniorów przez profesjonalistów edukacji zdrowotnej.** Co więcej, w opinii **55,1%** badanych mieszkańców Suwałk, osoby starsze mają zapewniony **dostęp do bezpłatnych badań profilaktycznych,** i dokładnie taki sam odsetek badanych pozytywnie zaopiniował **dostęp do wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego**. I jeszcze dwie potrzeby, które badani uznali za zaspokojone w zadowalającym stopniu, czyli **brak barier architektonicznych w większości obiektów publicznych** (**46,9% wskazań**) oraz **profesjonalne i życzliwe podejście kadry usług zdrowotnych wobec seniorów (46,9%).** A co w opinii badanych mieszkańców Suwałk wymaga podjęcia działań naprawczych czy interwencyjnych?

Dominowały głosy sugerujące, że na terenie Suwałk brakuje **szybkiego dostęp do poradni specjalistycznych (75,5% wskazań)** oraz **szybkiego dostępu do poradni czy oddziałów geriatrycznych (61,2%)**. Istotnym problemem w opinii **40,8%** badanych mieszkańców Suwałk **jest dostęp do bezpłatnej psychoterapii adresowanej do seniorów**. Warto jednocześnie podkreślić, że **40,8%** badanych pozytywnie zaopiniowała **dostęp do podmiotów świadczących wsparcie osobom starszym**, choć **32,7%** badanych miało trudność w ustosunkowaniu się wobec tejże potrzeby, więc zaznaczało odpowiedź: trudno powiedzieć. Podobnie rzecz wygląda z za-opiniowaniem **spotkań w ramach białych sobót i niedziel na terenach wiejskich** -

badani nie wiedzieli jak kwestia ta wygląda i najczęściej (**40,8%)** zaznaczali odpowiedzi: trudno powiedzieć.

Poprosiliśmy również badanych o wskazanie, które z wymienionych potrzeb zdrowotnych seniorów należy uznać za priorytetowe i uczynić je przedmiotem natychmiastowego działania. Wśród licznych wskazań w opinii badanych pierwszoplanową potrzebą jest zapewnienia szybkiego dostępu do poradni specjalistycznych. Wśród innych palących potrzeb jest zapewnienie szybkiego dostępu do poradni i oddziałów geriatrycznych, do szkoleń z zakresu zdrowego stylu życia czy dostępu do bezpłatnej psychoterapii adresowanej do seniorów. Nietrudno zauważyć, iż zgłaszane przez respondentów potrzeby nie mają przymiotu „skomplikowanych" i mają ponadto umocowanie w katalogu podstawowych praw człowieka.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA

Kolejną diagnozowaną potrzebą, była potrzeba bezpieczeństwa. W tym zakresie, badani mieszkańcy Suwałk wskazali w większości przypadków na zadowolenie ze stopnia realizacji diagnozowanej potrzeby, choć wskazywali również płaszczyzny, którymi warto się zająć.

Wśród potrzeb, które zdaniem badanych są zaspokojone znalazły się przykładowo zapewniony **dostęp do spotkań i bezpłatnych szkoleń dotyczących sposobów działania oszustów, prowadzonych np. przez policję (87,8% wskazań)** czy też **wyposażenie osób starszych w odblaski zwiększające ich widoczność na drodze -** wskazane przez **59,1% badanych.** Nieco mniej niż połowa badanych, czyli **46,9%** wyraziło zadowolenie z **dostępu do spotkań i bezpłatnych szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie** czy też z **dostępności do telefonu zaufania (44,9%)**,

Badani mieszkańcy Suwałk wskazywali również na potrzeby, które z ich perspektywy wymagają podjęcia działań naprawczych lub usprawniających. Okazuje się bowiem, że **44,9%** z nich jako niewystarczający oceniła **dostęp do spotkań i bezpłatnych szkoleń dotyczących zawierania umów przez telefon oraz zakupów na pokazach,** zaś **42,9%** badanych krytycznie oceniło możliwości **korzystania z bezpłatnych kursów samoobrony**. Problematyczną w jednoznacznej ocenie była możliwość **wykorzystania autobusów szkolnych do przewozu osób starszych oraz zakup busów ze środków PEFRON dla osób z niepełnosprawnością.** Zdaniem **32,7%** badanych potrzeba ta jest zaspokojona, identyczny odsetek zajął stanowisko przeciwne, zaś **34,6%** badanych zaznaczyło odpowiedź: trudno powiedzieć.

W odniesieniu do potrzeb z zakresu bezpieczeństwa, podobnie jak było to w przypadku zdrowia, poprosiliśmy badanych o wskazanie trzech najpilniejszych potrzeb. Respondenci głównie wskazywali na konieczność zorganizowania szkoleń zarówno tych uwrażliwiających na sposoby działania oszustów, jak też wyjaśniających kruczki prawne umów zwieranych przez telefon czy zakupów na pokazach. Na podium znalazła się również możliwość korzystania z bezpłatnych kursów samoobrony, wyposażenie osób starszych w odblaski, jak również wykorzystanie autobusów szkolnych do przewozu osób starszych. Wydaje się zatem, że mieszkańcy Suwałk, dzięki zapewnieniu im możliwości podnoszenia wiedzy i kompetencji podczas adresowanych do nich szkoleń, mają szansę zwiększyć poczucie własnego bezpieczeństwa, czyli jednej z podstawowych potrzeb człowieka.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Trzecim badanym obszarem były potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Zapytani o stopień ich realizacji w odniesieniu do osób starszych, mieszkańcy Suwałk, w większości przypadków pozytywnie ocenili działania właściwych organów na rzecz zaspokojenia potrzeb seniorów w zakresie pomocy społecznej, lub też wskazywali, że trudno im zająć jednoznaczną postawę w opiniowanej kwestii.

Pozytywną opinię uzyskały takie potrzeby jak: **możliwość uzyskania pomocy finansowej lub rzeczowej z Ośrodka Pomocy Społecznej (57,2%** wskazań), dalej **dostęp do informacji na temat funkcjonujących instytucji pomocy i świadczonych przez nie usługach (51%)** czy też **dostęp do zniżek i ulg w opłatach rachunków oraz bezpłatnych leków dla osób potrzebujących (46,9%)**. Badani wskazali również, że na terenie Suwałk osoby starsze mają **możliwość korzystania z bezpłatnego transportu dla osób mających problemy z poruszaniem się** (**44,9%).**

Potrzeby, wobec których badani mieszkańcy Suwałk nie zajęli jednoznacznego stanowiska to: **dostęp do dofinansowania do wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego** (**40,8%** osób zaznaczyło odpowiedź: trudno powiedzieć, choć 38,8% odpowiedzi to ocena pozytywna), **możliwość korzystania z osiedlowych punków samopomocowych** (**42,9%** wskazań dla odpowiedzi: trudno powiedzieć**), dostęp do wolontariatu rówieśniczego (36,7%** odpowiedzi to ocena pozytywna i dokładnie tyle samo wskazań dla odpowiedzi: trudno powiedzieć), czy też **dostęp do bezpłatnych (lub w preferencyjnych cenach) usług opiekuńczych (36,7%** wskazań dla odpowiedzi: trudno powiedzie**ć).**

Co zdaniem badanych mieszkańców Suwałk, w pierwszej kolejności wymaga interwencji właściwych organów samorządowych, odpowiedzialnych za realizację

zadań z zakresu pomocy społecznej? Najczęściej wskazywaną była konieczność zapewnienia dostępu do zniżek i ulg w opłatach rachunków, dalej - potrzeba dostępu do bezpłatnych usług opiekuńczych. Równie często pojawiała się potrzeba dofinansowania do wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego, czy konieczność rozwijania wolontariatu rówieśniczego. Wielu ankietowych zwracało również uwagę na potrzebę podjęcia działań na rzecz umożliwienia korzystania z bezpłatnego transportu dla osób mających problemy z poruszaniem się, jak też ważną potrzebą jest możliwość korzystania z osiedlowych punktów samopomocowych.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ

Badania dotyczące potrzeb osób starszych mieszkających na terenie poszczególnych gmin, podejmowały również temat aktywności społecznej i zawodowej. Analiza zgromadzonego materiału wskazuje, że w opinii badanych mieszkańców Suwałk, zaspokojenie potrzeb seniorów w tym zakresie, w większość aspektów jest zadowalające i wychodzi naprzeciw oczekiwaniom seniorów i ich potrzebom.

Potrzebą pozytywnie ocenioną przez niemal wszystkich badanych (**93,9%)** badanych **była możliwość korzystania z ofert Klubu Seniora mającego propozycje działań również dla mężczyzn,** zaś **83,7%** badanych wyraziło zadowolenie ze stopnia realizacji potrzeby, którą jest **aktywny udział seniorów w uroczystościach państwowych**. Nieco rzadziej **(73,5%)** badani pozytywnie ocenili **możliwość korzystania z działań międzypokoleniowych czy z wycieczek krajoznawczych lub wczasów pobytowych w preferencyjnych cenach (65,3%)**. Okazało się ponadto, że zdaniem **63,3%** badanych, seniorzy z Suwałk mają **możliwość otrzymania wsparcia dla działalności lokalnej tworzonych przez nich zespołów muzycznych**, dalej - **z oferty kulturalnej w godzinach przedpołudniowych i w preferencyjnych cenach (61,2%)** czy też ze **świetlic osiedlowych lub wiejskich (55,1%).**

Problematycznym w ocenie był dla badanych mieszkańców Suwałk **dostęp do szkoleń dostosowujących kompetencje i kwalifikacje seniorów do potrzeb rynku pracy i zmieniających się warunków otoczenia (47,9%** wskazań dla odpowiedzi: trudno powiedzieć**),** podobnie rzecz wygląda z ewaluacją **zaangażowania seniorów w działania z zakresu budżetu obywatelskiego** (**43,5%** badanych pozytywnie oceniło stopień zaspokojenia tej potrzeby, choć **36,7%** zaznaczyło odpowiedź: trudno powiedzieć) czy też z oceną **dostępu do kształcenia informatycznego i wykorzystania nowych technologii (39,5%** wskazań dla odpowiedzi: trudno powiedzieć).

Zapytaliśmy również badanych, które potrzeby dotyczące aktywności społecznej i zawodowej, powinny być ich zdaniem, w pierwszej kolejności przedmiotem troski właściwych organów? Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można zarekomendować, by władze samorządowe podjęły aktywności na rzecz zwiększenia dostępu do oferty kulturalnej w godzinach przedpołudniowych i w preferencyjnych cenach, zwiększenia możliwości korzystania ze świetlic osiedlowych, zatroszczyły się o dostęp do kształcenia informatycznego adresowanego do seniorów oraz uwzględniły w planowym budżecie środki, na dofinansowanie wycieczek krajoznawczych lub wczasów pobytowych seniorów w preferencyjnych cenach.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE KOMUNIKACJI

Ostatnim z analizowanych obszarów potrzeb osób starszych były potrzeby w zakresie komunikacji. Na podstawie zgromadzonych danych można powiedzieć, że jest to płaszczyzna, która w opinii badanych mieszkańców Suwałk, działa niemal bez zarzutu. Wszystkie z analizowanych wymiarów komunikacji, zostały przez badanych zaopiniowane jako zaspokojone w zadowalającym stopniu. Tylko jedna odpowiedź: **możliwość współtworzenia przez osoby starsze cyklicznych programów w mediach,** nastręczyła badanym trudności, więc wskazywali: trudno powiedzieć (**32,7%**).

Niemniej, analiza zgromadzonego materiału wskazuje, że w opinii **75,5%** badanych, mieszkańcy Suwałk mają zapewniony **łatwy i szybki dostęp do informacji o sprawach ważnych dla osób starszych, np. w postaci tablicy ogłoszeń**, **75,5%** wskazało, że **język przekazywanych informacji jest prosty i zrozumiały,** zdaniem **73,5%** ankietowanych **zapewniony jest dostęp do informacji dotyczących osób starszych w formie gazety**. Badani pozytywnie ocenili ponadto **przepływ informacji między seniorami a władzą samorządową i instytucjami działającymi na rzecz seniorów (65,3% wskazań)** oraz **dostęp osób starszych do strony internetowej im dedykowanej (51%).**

Podobnie jak było to w poprzednich obszarach, w odniesieniu do potrzeb z zakresu komunikacji, rozmówcy również zostali poproszeni o wskazanie trzech priorytetowych potrzeb odnoszących się do komunikacji. Okazało się, że mimo tak licznych, pozytywnych ocen podejmowanych dotąd działań, badani potrafili wskazać co wymaga udoskonalenia. Na podium znalazły się przede wszystkim: potrzeba łatwego i szybkiego dostępu do informacji w postaci tablicy ogłoszeń, preferowany jest również dostęp do gazety zawierającej informacje dotyczące osób starszych czy też do strony internetowej im dedykowanej. Kluczowy jest zatem dostęp do

informacji, który w opinii badanych mieszkańców Suwałk może funkcjonować lepiej. Wynika z powyższego, iż w opinii respondentów, dołożenie starań na rzecz usprawnienia sposobu komunikacji między samymi seniorami, jak też między władzą samorządową i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych a osobami starszymi, może realnie przyczynić się do rozwiązania problemów pojawiających się w codzienności osób starszych.

I na koniec, zadaliśmy ankietowanym pytanie, na kim, ich zdaniem powinien spoczywać obowiązek zaspokojenia potrzeb osób starszych? Respondenci mogli wskazać maksymalnie trzy podmioty.

Analizując uzyskane dane można powiedzieć, że dwie agendy społeczne uzyskały największą częstotliwość wskazań. Były to **samorządy powiatowe i gminne oraz inne jednostki organizacyjne (81,6%)** oraz **rodzina**, na którą wskazało **53,1%** badanych. Na uwagę zasługuje również fakt, iż w opinii **42,9%** badanych odpowiedzialność za zaspokajanie potrzeb osób starszych należałoby powierzyć **organizacjom pozarządowym** czy też **specjalnie zatrudnionym osobom (36,7%)**. Co ciekawe, **30,6%** wyraziło pogląd, iż doskonale sprawdziłoby się w tym zakresie **środowisko lokalne, czyli znajomi, sąsiedzi**, jak też identyczny odsetek badanych był zdania, iż zaspokojeniem potrzeb osób starszych powinna zająć się **Rada Seniorów**.

Na podstawie opisanych wyników badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Suwałk, z pełnym przekonaniem można uznać, że wiele potrzeb osób starszych mieszkających na terenie miasta, zostało już zaspokojonych dzięki podjęciu stosownych interwencji, co wcale nie oznacza, że nie można znaleźć obszarów wymagających udoskonalenia. Zadanie to w opinii respondentów spoczywa na barkach wielu podmiotów. Mądre połączenie zasobów samorządowych i rodzinnych oraz tych tworzonych przez organizacje pozarządowe, może stanowić skuteczną receptę na liczne wyzwania generowane postępującym procesem starzenia się ludności Suwałk.